

DOI <https://doi.org/10.51647/kelm.2023.1.30>

KONCEPCJA ADMINISTRACYJNEGO ZABEZPIECZENIA WIRTUALNYCH AKTYWÓW W UKRAINIE

Oleksandr Bondarenko

kierownik Działu Zarządzania Operacyjnego

*Dochodzenia w sprawie Przepływów Popołnionych przez Zorganizowane Grupy Przepływce i Ujawnienia
Nieuzasadnionych Aktywów Głównego Urzędu Operacyjnego Państwowego Biura Śledczego
(Kijów, Ukraina)*

ORCID ID: 0009-0002-7140-2712

alexsbond2@gmail.com

Adnotacja. Artykuł poświęcono omówieniu zagadnień związanych z ustaleniem cech krajowego podejścia administracyjnoprawnego do koncepcji zabezpieczenia aktywów wirtualnych poprzez określenie charakteru prawnego aktywów wirtualnych i podstaw ich zabezpieczenia, wyodrębnienie podmiotów upoważnionych do zapewnienia zalegalizowanego sposobu korzystania z aktywów wirtualnych, a także zasad takich działań. Zaproponowano definicję wirtualnego składnika aktywów jako niematerialnego, wyrażonego w formie elektronicznej dobra, które ma ekwiwalent wartościowy i jest używane jako przedmiot praw obywatelskich lub (i) mienie przeznaczone do użytku, celów płatniczych lub inwestycyjnych w formie cyfrowej. Uzasadniono znaczenie zmiany rozporządzenia w sprawie Krajowej Komisji Papierów Wartościowych i Giełdy poprzez uzupełnienie go o zadania Krajowej Komisji Papierów Wartościowych i Giełdy w zakresie kontroli i nadzoru nad rynkiem aktywów wirtualnych, regulowania zasad funkcjonowania dostawców usług związanych z obrotem aktywami wirtualnymi oraz środków zapobiegania i przeciwdziałania nadużyciom i zakłóceniom na rynku aktywów wirtualnych.

Słowa kluczowe: aktywa wirtualne, technologia rejestru rozproszonego, kryptowaluta, usługi w zakresie obrotu aktywami wirtualnymi, zasady cyfrowe.

CONCEPT OF ADMINISTRATIVE SECURITY OF VIRTUAL ASSETS IN UKRAINE

Oleksandr Bondarenko

Head of the Department of Operational Support, Investigation

*of Criminal Offenses Committed by Organized Criminal Groups and Identification of Unjustified Assets
Main Operational Directorate of the State Bureau of Investigation (Kyiv, Ukraine)*

ORCID ID: 0009-0002-7140-2712

alexsbond2@gmail.com

Abstract. The article is devoted to the coverage of issues related to the establishment of the peculiarities of the national administrative-legal approach to the concept of provision of virtual assets by determining the legal nature of virtual assets and the principles of their provision, the identification of subjects authorized to ensure the legalized order of use of virtual assets, as well as the principles of such activity. It is proposed to define the concept of a virtual asset as an intangible good expressed in electronic form, which has a value equivalent and is used as an object of civil rights or (and) property subject to use, payment or investment purposes in a digital format. The importance of amending the Regulation on the National Securities and Stock Market Commission by supplementing it with tasks of the National Securities and Stock Market Commission to control and supervise the virtual assets market, regulating the rules of operation of service providers related to the turnover of virtual assets, is substantiated, as well as measures to prevent and counter abuse and violations in the market of virtual assets.

Key words: virtual asset, distributed ledger technology, cryptocurrency, services in the field of virtual assets turnover, digital principles.

КОНЦЕПТ АДМІНІСТРАТИВНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВІРТУАЛЬНИХ АКТИВІВ В УКРАЇНІ

Олександр Бондаренко

*начальник відділу Управління оперативного забезпечення
розслідування кримінальних правопорушень, вчинених організованими злочинними групами,
та виявлення необґрунтованих активів*

*Головного оперативного управління Державного бюро розслідувань
(Київ, Україна)*

ORCID ID: 0009-0002-7140-2712

alexsbond2@gmail.com

Анотація. Статтю присвячено висвітленню питань, пов'язаних із встановленням особливостей національного адміністративно-правового підходу до концепту забезпечення віртуальних активів шляхом детермінації правової природи віртуальних активів та засад їх забезпечення, виокремлення суб'єктів, уповноважених на забезпечення легалізованого порядку використання віртуальних активів, а також принципів такої діяльності. Запропоновано визначення поняття віртуального активу як нематеріального, вираженого в електронній формі блага, яке має вартісний еквівалент та використовується як об'єкт цивільних прав або (та) майно, що підлягає для використання, платіжних або інвестиційних цілей у цифровому форматі. Обґрунтовано важливість внесення змін до Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку шляхом його доповнення завданнями Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку з здійснення контролю та нагляду за ринком віртуальних активів, регулювання правил функціонування постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, а також заходів щодо запобігання і протидії зловживанням і порушенням на ринку віртуальних активів.

Ключові слова: віртуальний актив, технологія розподіленого реєстру, криптовалюта, послуги в сфері обороту віртуальних активів, цифрові принципи.

Introduction. Євроінтеграційні процеси впливають на усі сфери суспільних відносин, включаючи використання цифрових технологій у фінансовій галузі. В частині віртуальних активів стан впорядкування суспільних відносин опосередковано й тим, що: а) обіг віртуальних активів залишається недостатньо впорядкованим; б) змінюється європейський підхід до правового регулювання віртуальних активів, що спричиняє застарілість положень профільного національного законодавства, яке ще не набуло чинності; в) цифрові технології постійно розвиваються, що потребує оновлення та моніторинг обігу віртуальних активів.

Вагомого значення в сучасних умовах інтенсифікації використання цифрових технологій, відведено й суб'єктам, які уповноважені впорядкувати діяльність пов'язану з віртуальними активами та супровідними питанням (типу, використання цифрових технологій, забезпечення безпеки в цифровому полі).

Аргументом на користь своєчасності дослідження проблематики віртуальних активів є прийняття Закону України «Про віртуальні активи» (2022), яке не стало константою подальшої нормативної деталізації питань, що супроводжують легалізацію віртуальних активів в Україні. Це пов'язано з тим, що набуття його чинності пов'язано з фактом набрання чинності закону України про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами. Наявний проєкт Закону України «Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування обороту віртуальних активів в Україні» знаходиться на опрацюванні (2022). Саме тому, важливого значення набуває теоретичне осмислення та характеристика концепту правового забезпечення віртуальних активів в Україні.

Основу цього дослідження сформовано через використання загальних та спеціальних методів наукового пізнання: методу системного аналізу, діалектичного методу, формально-логічного методу та структурно функціонального, а також ряду емпіричних методів. Теоретичну основу склали доктринальні висновки, яких зроблено провідними вченими в сфері адміністративного та фінансового права, зокрема такими, як: В.Б. Авер'яновим, Ю.П. Битяком, Н.П. Гаєвою, С.О. Грицай, А.Й. Іванським, І.І. Ковалевич, В.К. Колпаковим, О.В. Кузьменком, М.П. Кучерявенко, А.А. Кудь, А.С. Овчаренко, К.Г. Некіт, Є.М. Смичок, М.В. Менджул, Б.В. Чернявською та іншими. Проте, незважаючи на значну кількість наукових праць, питання юридичного реагування держави на віртуальні активи потребують наукового осмислення.

Практична значимість: результати дослідження цікаві та корисні для вітчизняних законодавців та суб'єктів, що уповноважені на дотримання правопорядку.

Новизна та оригінальність дослідження: всі результати отримані самостійно, є оригінальними (відсутні аналоги та некоректні запозичення). Предмет дослідження розглядається в Україні вперше і має перспективу подальшого розвитку.

1. Поняття та легалізація віртуальних активів в Україні

Легалізація використання віртуальних активів в Україні є тривалим процесом, який не набув формалізованого вигляду (підтверджується проєктами законів «Про обіг криптовалюти в Україні» (2017), «Про стиmulування ринку криптовалют та їх похідних в Україні» (2017)). Спроба нормативного визначення поняття

«віртуального активу» відображена в: а) положеннях Закону України «Про віртуальні активи» (2022) як: нематеріального блага, що одночасно є об'єктом цивільних прав, має вартість та виражається у сукупності даних в електронній формі; б) положеннях Закону України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (2019) як цифрове вираження вартості, що використовуються в торгівельному обігу у цифровому форматі, може бути переказаним і використаним для платіжних або інвестиційних цілей.

Змістовно нормативно закріплені визначення поняття «віртуальний актив» відображають різні ознаки одного й того ж самого явища. У першому випадку акцент зроблено на такі ознаки: а) є нематеріальним благом; б) має вартісний еквівалент; в) зовнішньо формою втілення є сукупність даних в електронній формі. У другому значенні: а) є майном та об'єктом обігу в цифровому форматі; б) є цифровим еквівалентом вартості. Доцільним є поєднання вказаних підходів та вироблення єдиного визначення поняття «віртуальний актив», що буде в подальшому використано у законодавстві такого змісту: «віртуальний актив – це нематеріальне, виражене в електронній формі благо, яке має вартісний еквівалент та використовується як об'єкт цивільних прав або (та) майно, що підлягає для використання, платіжних або інвестиційних цілей у цифровому форматі».

Наявні наукові напрацювання, що стосуються віртуальних активів не підпадають під єдиний підхід до їх тлумачення, наприклад: віртуальний актив визначається як аналог віртуальної валюти, що створена на основі технології розподіленого реєстру; віртуальна валюта є одним з видів нерегульованих цифрових грошей, які створюються й звичайно контролюються їхніми розроблювачами, використовуються й приймаються серед членів віртуального співтовариства. Прикладом віртуальної валюти запропоновано вважати Bitcoin, Litecoin, Ripple, OneCoin, мета яких полягає у створенні незалежної від регулювання альтернативної платформи, в якій перекази, порівняно з альтернативними напрямками, здійснюються швидше та з мінімальними транзакційними витратами, а також не існує потреба зазначення персональних даних (Іванський, 2022: 647); віртуальний актив визначається через віднесення до них конкретної форми їх формального втілення, переважно криптовалюти. Наприклад, власники криптовалют в Україні отримують низку переваг при законодавчому регулюванні цієї сфери, у вигляді захисту накопичень у віртуальних активах (Грицай, 2022: 68).

Загалом, відзначаючи слушність вказаних тверджень, зауважимо таке: поняття «віртуальний актив» та «криптовалюта» співвідносяться як частина та ціле, адже віртуальні активи можуть набувати інших форм вираження; термінологічне різноманіття, яке може бути використано для позначення певних ознак віртуальних активів достатнє, але жодне з них не вказує на правову природу віртуальних активів – це актив, який існує в цифровому форматі; використання терміну «віртуальна валюта» замість терміну «віртуальний актив» є недоречним через те, що тоді йдеться виключно про електронний платіжний засіб.

Звернемо увагу на те, що віртуальний актив формується у вигляді криптографічного цифрового коду, який розкриває його зміст. Умовою поширення цифрових активів стала базова технологія блокчейн (розподіленого реєстру). Ключовий аспект технології розподіленого реєстру – відсутність посередників – став спочатку привабливим для інвестування в криптовалюту (Овчаренко, 2020: 201). Технологія отримала назву блокчейн (розподілена електронна книга зберігає елементи даних у цифрових групах із часовими позначками, що іменовані блоками; кожен блок містить цифровий код – «хеш»; «хеш» завершеного блоку відображається в наступному блоці; для зміни одного блоку, необхідно змінити інші блоки, що є превентивною мірою від несанкціонованих втручань в систему). Ключовим при характеристиці змістовних складових технології розподіленого реєстру є те, що вона постійно еволюціонує в технологічному, національно ідентифікаційному та галузевому аспектах (Кудь, Кучерявенко, Смичок, 2019: 16).

Технологія розподіленого реєстру легітимізована в Україні при детермінуванні правового статусу віртуальних активів. При цьому, прямої вказівки на те, що використано або є намір використання саме технології розподіленого реєстру – не має. Означене підлягає ідентифікації, виключно на основі аналізу нормативно-правових актів та програмних документів суб'єктів публічної влади, якими встановлюється нова – інформаційно-телекомунікаційна модель організації конкретних суспільних відносин.

Таким чином, віртуальні активи мають як правові характеристики, що стосуються сутності віртуальних активів, їх видів, сфери застосування, механізмів моніторингу за використанням віртуальних активів, а також притягнення до відповідальності за порушення порядку використання віртуальних активів, так і технічні, які вказують на те, що їх засновано на взаємодії інформаційних модулів через використання єдиного набору форматів з відповідним рівнем безпеки та шифруванню усіх даних, що передаються.

2. Інституційна складова забезпечення обігу віртуальних активів

Суб'єктний вимір впорядкування суспільних відносин вказує на конкретні публічні інституції, що наділені визначеною компетенцією. У доктрині адміністративного права для позначення тих учасників суспільних відносин, що наділені владними повноваженнями використовуються такі категорії, як: «суб'єкт владних повноважень», «уповноважений суб'єкт», «інституційна система», «суб'єкт публічної адміністрації», «публічна адміністрація» (Галунько, Діхтієвський, Кузьменко, Стеценко, 2018: 73; Кравцова, Солонар, 2010: 523; Колтаков, Кузьменко, Пастух, Суценко, 2012: 23). Вибір їх використання залежить від цілі та завдань дослідження, сфери наукового пізнання, авторського бачення концепту вирішення відповідного наукового завдання тощо. Для цілей цього дослідження обрано категорію «інституційна складова забезпечення», за допомогою якої відображено систему органів державної влади, наділених повноваженнями, що стосуються або стосуватимуться обігу віртуальних активів.

Поняття «обіг віртуальних активів» відповідно до положень Закону України «Про віртуальні активи» (2022) співпадає з терміном «оборот віртуальних активів» та охоплює правовідносини, що складаються як між учасниками ринку віртуальних активів, так і між учасниками ринку віртуальних активів та державою. Під забезпеченням обігу віртуальних активів розуміється діяльність уповноважених суб'єктів, спрямована на створення необхідних та належних умов для функціонування обігу ринку віртуальних активів шляхом застосування регулятивних інструментів публічної адміністрації, заходів контролю та нагляду, а також притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язанні з використанням віртуальних активів.

До системи суб'єктів забезпечення обігу віртуальних активів, віднесемо: 1) органи загальної компетенції, повноваження яких поширюватимуться на забезпечення обігу віртуальних активів (Кабінет Міністрів України, Президент України); 2) органи спеціальної компетенції (до них віднесемо: Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку; Національний банк України; Міністерство цифрової трансформації; Міністерство фінансів України; Державну службу фінансового моніторингу; Бюро економічної безпеки тощо). Проаналізуємо статусні характеристики обраних суб'єктів, що дозволили віднести їх до системи забезпечення обігу віртуальних активів.

Ключовим спеціально уповноваженим суб'єктом, що забезпечуватиме обіг віртуальних активів, що забезпечені валютними цінностями, визначено Державну комісію з цінних паперів та фондового ринку, яка є державним органом, підпорядкованим Президенту України і підзвітним Верховній Раді України (*Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку, 2011*). У профільному законодавстві відсутні зміни щодо розширення повноважень цього органу в частині регулювання ринку віртуальних активів. На противагу, Законом України «Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення» (2019) передбачено повноваження Міністерства цифрової трансформації щодо контролю за обігом віртуальних активів, хоча положення Закону України «Про віртуальні активи» ще не набули чинності. Одночасно, вказівка про цей вид повноважень міститься в Положенні про Міністерство цифрової трансформації (2019). Доцільним є внесення змін до Указу Президента України «Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку» шляхом його доповнення таким змістом: «До основних завдань Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку віднесено контроль та нагляд за ринком віртуальних активів, регулювання правил функціонування постачальників послуг, пов'язаних з оборотом віртуальних активів, а також заходів щодо запобігання і протидії зловживанням і порушенням на ринку віртуальних активів».

Позитивним кроком видається те, що при Національній комісії з цінних паперів та фондового ринку утворено консультативну раду, основним завданням якої є проведення експертизи та професійної оцінки у напрямку впровадження віртуальних активів. Станом на теперішній час, серед пріоритетів консультативної ради розробка та узгодження законопроекту про внесення змін до Податкового кодексу України щодо особливостей оподаткування операцій з віртуальними активами.

Наступним спеціально уповноважено суб'єктом є Національний банк України, що наділений контрольно-наглядовими повноваженнями щодо віртуальних активів, які забезпечені валютними цінностями (*Про віртуальні активи, 2022*). Відповідно до положень Закону України «Про Національний банк України», це уповноважений на виконання таких функцій орган: а) визначення засад грошово-кредитної політики; б) монопольне здійснення емісії національної валюти України та організації її обігу; в) встановлення для банків правил здійснення банківських операцій, бухгалтерського обліку і звітності, захисту інформації, коштів та майна; г) визначення системи, порядку і форм платежів, у тому числі між банками; г) здійснення банківського регулювання та нагляду; д) визначення порядку здійснення операцій в іноземній валюті, організація і здійснення валютного контролю за банками та іншими фінансовими установами, які отримали ліцензію НБУ на ведення валютних операцій і т.д. (*Про Національний банк України, 2009*). Водночас згадувань про віртуальні активи у спеціальному законодавстві не міститься, що аналогічно потребує коректування.

Цікавим з позиції правозастосування є віднесення до суб'єктів державного фінансового моніторингу Міністерства цифрової трансформації (*Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення, 2019*). Конкретніше йдеться про державне регулювання і нагляд у сфері запобігання та протидії щодо постачальників послуг, пов'язаних з обігом віртуальних активів. Віднесення цих повноважень до компетенції Міністерства цифрової трансформації підтверджує, що законодавцем враховано технічну складову віртуальних активів, а не лише їх значення для фінансово-правової сфери. Звернемо увагу й на Державну службу фінансового моніторингу України, яку уповноважено таких завдань, як: реалізація державної політики у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення; збирання, оброблення та проведення аналізу (операційного і стратегічного) інформації про фінансові операції, що підлягають фінансовому моніторингу, інші фінансові операції або інформації, що може бути пов'язана з підозрою в легалізації (відмиванні) доходів, одержаних злочинним шляхом, або фінансуванні тероризму чи фінансуванні розповсюдження зброї масового знищення; забезпечення функціонування та розвитку єдиної інформаційної системи у сфері запобігання та протидії легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення (*Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України, 2015*). Тобто,

з моменту набуття чинності положень законодавства про віртуальні активи означені повноваження будуть спрямовані на сферу віртуальних активів.

Таким чином, суб'єктів, інституційна складова забезпечення обігу віртуальних активів сформована у вигляді: 1) органів загальної компетенції, повноваження яких поширюватимуться на забезпечення обігу віртуальних активів (Кабінет Міністрів України, Президент України); 2) органів спеціальної компетенції (до них віднесено: Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку; Національний банк України; Міністерство цифрової трансформації; Міністерство фінансів України; Державну службу фінансового моніторингу; Бюро економічної безпеки тощо). Належне нормативне забезпечення їх повноважень буде можливим з моменту набрання чинності законодавства про віртуальні активи.

3. Характеристика принципів забезпечення обігу віртуальних активів

Особливості суспільних відносин, що пов'язані з легалізацією віртуальних активів в Україні опосередковують потреби слідування принципам використання цифрових технологій в публічному секторі. Принципи забезпечення обігу віртуальних активів є сукупністю основоположних ідей та вихідних начал, які спрямовані забезпечувати однотипне формулювання правового впливу на суспільні відносини щодо використання нематеріальних, виражених в електронній формі благ, наділених вартісним еквівалентом у платіжних або інвестиційних цілях у цифровому форматі.

Виокремлення системи принципів забезпечення обігу віртуальних активів пов'язано з специфікою: а) вимог до функціонування суб'єктів, що забезпечують обіг віртуальних активів; б) правової природи віртуальних активів як об'єкта управлінсько-правового впливу. Перший чинник має значення через те, що суб'єкти, що забезпечують обіг віртуальних активів є суб'єктами публічної адміністрації. Вказаний правовий статус означає, що суб'єкт наділений певними повноваженнями, які можуть реалізовуватись у чітко встановлених формах та межах єдиного порядку незалежно від сфери суспільних відносин. Другий чинник опосередковано розвинуто інформаційно-телекомунікаційних технологій та їх використанням в Україні. Крім того, технології розподіленого реєстру втілена через застосування цифрових ресурсів, які використовуються відповідно до єдиних засад.

Таким чином, система принципів забезпечення обігу віртуальних активів складається із: 1) загальних принципів функціонування суб'єктів владних повноважень (наприклад, принцип верховенства права та належного врядування); 2) спеціальних принципів використання цифрових технологій в публічному секторі (наприклад, принцип інтегративності, «сумісності за замовчуванням»); 3) принципів обігу віртуальних активів.

До першої групи принципів віднесемо такі принципи (які є складовими принципу верховенства права та належного врядування): законності; юридичної визначеності; принцип заборони свавілля; заборони дискримінації та рівності перед законом; участі у прийнятті рішень; прозорості; підзвітності; ефективності; неупередженості тощо (Мельник, Бевзенко, 2014). До прикладу, принцип законності як засаднича вимога обігу віртуальних активів полягатиме у тому, що як суб'єкти державного регулювання сфери обігу віртуальних активів, так і учасники ринку віртуальних активів можуть діяти у відповідності до положень чинного національного законодавства. Іншим прикладом може слугувати детермінація принципу прозорості забезпечення обігу віртуальних активів як зобов'язання суб'єктів публічного адміністрування таким чином організувати своє функціонування, щоб процеси та належне інформаційне забезпечення були доступними можливим та дійсним учасникам ринку віртуальних активів для ознайомлення через засоби масової інформації, офіційні веб-сайти, інформаційні стенди тощо.

Друга група принципів забезпечення обігу віртуальних активів визначає застосування сучасних інноваційних підходів в публічно-правовій сфері. Не виключенням має стати сфера фінансів. Вперше виокремлення принципів використання цифрових технологій ознаменовано прийняттям Концепції розвитку електронного урядування в Україні (2017) як результат того, що ідея використання сучасних технологій набула всеохоплюючого значення та включає такі вихідні засади впорядкування відносин: цифрового за замовчуванням, одноразового введення інформації, сумісності за замовчуванням, доступності та залучення громадян, відкритості та прозорості, довіри та безпеки.

Третя група принципів – обігу віртуальних активів, має динамічний характер, пов'язаний з етапом впорядкування віртуальних активів в Україні. Виходячи з дорожньої карти розвитку віртуальних активів, затвердженої у 2021 році як основи для єдиної політики щодо впровадження криптовалютних технологій в економіку та державне управління країни (2022), вагомим є формування нормативної основи для ринку віртуальних активів, а також створення науково-дослідно-освітнього центру віртуальних активів з ініціативи й ресурсами бізнесу з галузі. До принципів обігу віртуальних активів, віднесемо: 1) постійний моніторинг існуючого стану правового регулювання в сфері обігу віртуальної валюти до наявних технологічних модифікацій; 2) адаптація та подальше удосконалення політики в сфері обігу віртуальних активів до стандартів ЄС; 3) врахування потреб усіх учасників ринку віртуальних активів без будь-яких дискримінаційних проявів; 4) добросовісність учасників ринку віртуальних активів як умова їх допуску до сфери послуг, пов'язаних з віртуальними активами.

Приходимо до висновку про важливість виокремлення принципів обігу віртуальних активів як сукупності основоположних засад для подальшого нормативно-правового та управлінського регулювання в означеній сфері. Доцільним є внесення змін до Закону України «Про віртуальні активи» в частині доповнення його статтею «Принципи обігу віртуальних активів».

5. Conclusions

У статті висвітлено питання, що пов'язані з визначенням концепту адміністративного забезпечення віртуальних активів в Україні. Стверджено, що використання терміну «віртуальна валюта» замість терміну «віртуальний актив» є недоречним через те, що тоді йдеться виключно про електронний платіжний засіб. В свою чергу, поняття «віртуального активу» вказує на те, що це засіб вираження вартості, обігу, нагромадження, заощадження та збереження нематеріальних благ. Встановлено, що поняття «віртуальний актив» та «криптовалюта» співвідносяться як частина та ціле, адже віртуальні активи можуть набувати інших форм вираження.

Визначено, що забезпечення обігу віртуальних активів є діяльністю уповноважених суб'єктів, спрямовану на створення необхідних та належних умов для функціонування обігу ринку віртуальних активів шляхом застосування регулятивних інструментів публічної адміністрації, заходів контролю та нагляду, а також притягнення до адміністративної відповідальності за правопорушення, пов'язані з використанням віртуальних активів. Виокремлено інституційну складову забезпечення обігу віртуальних активів.

Встановлено, що принципи забезпечення обігу віртуальних активів є сукупністю основоположних ідей та вихідних начал, які спрямовані забезпечувати однотипне формулювання правового впливу на суспільні відносини щодо використання нематеріальних, виражених в електронній формі благ, наділених вартісним еквівалентом у платіжних або інвестиційних цілях у цифровому форматі.

Список використаної літератури:

1. Про віртуальні активи: Закон України від 17.02.2022 р. № 2084-IX. (не набув чинності). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text>
2. Проект Закону Про внесення змін до Податкового кодексу України щодо оподаткування операцій з віртуальними активами від 13.03.2022 р. URL: <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39211>.
3. Про обіг криптовалюти в Україні: Законопроект № 7183. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684
4. Про віртуальні активи: Законопроект № 3637. URL: <https://thedigital.gov.ua/news/zakonoproekt-pro-virtualni-aktivy-udoshkonaleno-i-zareestrovano-u-verkhovnyi-radi>.
5. Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення: Закон України від 06.12.2019 р. № 361-IX.
6. Іванський А.Й. Фінансове право : підручник. Одеса : Міжнародний гуманітарний університет, 2-видання, перероб. та доп., 2022. 721 с.
7. Грицай С.О. Правовий режим віртуальних активів. *Juris Europensis Scientia*. 2022. № 2. С. 65–68.
8. Овчаренко А.С. Правове регулювання віртуальних активів та криптовалюти в Україні: сучасний стан і перспективи. *Юридичний електронний науковий журнал*. 2020. № 4. С. 200–202.
9. Цифрові технології та їх економіко-правове регулювання у світлі розвитку технології блокчейн : монографія / Александр Кудь, Микола Кучерявенко, Євген Смичок. Харків: Право, 2019. 384.
10. Адміністративне право України. Повний курс : підручник / Галунько В., Діхтєвський П., Кузьменко О., Стеценко С. та ін. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2018. 446 с.
11. Кравцова Т.М., Солонар А.В. Поняття та принципи діяльності публічної адміністрації. *Форум права*. 2010. № 4. Ст. 522–525.
12. Курс адміністративного права України : підручник / В.К. Колпаков, О.В. Кузьменко, І.Д. Пастух, В.Д. Сущенко [та ін.] / за ред. В.К. Колпаков. К. : Юрінком Інтер, 2012. 808 с.
13. Положення про Національну комісію з цінних паперів та фондового ринку: Указ Президента України від 23.11.2011 р. № 1063/2011. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text>
14. Питання Міністерства цифрової трансформації: Постанова Кабінету Міністрів України від 18.09.2019 р. № 856. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/856/2019#Text>
15. Про Національний банк України: Закон України від 20.05.1999 р. № 679. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>
16. Про затвердження Положення про Державну службу фінансового моніторингу України: Постанова Кабінету Міністрів України від 29.07.2015 р. № 537. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text>
17. Мельник Р.С., Бевзенко В.М. Загальне адміністративне право: навчальний посібник. 2014. 376 с.
18. Про схвалення Концепції розвитку електронного урядування в Україні: розпорядження Кабінету Міністрів України від 20.09.2017 р. № 649-р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#top>.
19. Форсайт «Віртуальні активи в Україні — 2030». Підсумковий звіт. URL: <https://va2030.com/foresight/report>

References:

1. Pro virtual'ni aktyvy, 2022 (Verkhovna Rada Ukrayiny). [About virtual assets], 2022 (Verkhovna Rada of Ukraine). Ofitsiyyny sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2074-20#Text> [in Ukrainian].
2. Proect Zakonu Pro vnesennya zmin do Podatkovoho kodeksu Ukrayiny shchodo opodatkuvannya operatsiy z virtual'nyy aktivamy [Draft Law on Amendments to the Tax Code of Ukraine on Taxation of Transactions with Virtual Assets]. Retrieved from <https://itd.rada.gov.ua/billInfo/Bills/Card/39211> [in Ukrainian].
3. Pro obih kryptovalyuty v Ukrayini. [About cryptocurrency circulation in Ukraine]. Retrieved from: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=62684 [in Ukrainian].

4. Pro virtual'ni aktyvy. [About virtual assets]. Retrieved from: <https://thedigital.gov.ua/news/zakonoproekt-pro-virtualni-aktivi-udoskonaleno-i-zareestrovano-u-verkhovniy-radi> [in Ukrainian].
5. Pro zapobihannya ta protydiyu lehalizatsiyi (vidmyvannyu) dokhodiv, oderzhanykh zlochynnym shlyakhom, finansovannyu teroryzmu ta finansovannyu rozpovsyudzhennya zbroyi masovoho znyschennia, 2022 (Verkhovna Rada Ukrayiny). [On the prevention and countermeasures against the legalization (laundering) of proceeds obtained through crime, the financing of terrorism and the financing of the proliferation of weapons of mass destruction, 2022 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: . [in Ukrainian].
6. Ivanskiy A.I. (2022) Finansove pravo [Finance law]. Odessa. [in Ukrainian].
7. Hrytsay S.O. (2022) Legal regime of virtual assets. *Juris Europensis Scientia*, 2, 65–68.
8. Ovcharenko A.S. (2020) Legal regulation of virtual assets and cryptocurrency in Ukraine: current state and prospects. *Legal electronic scientific journal*, 4, 200–202.
9. Alexander Kud, Mykola Kucheryavenko, Yevhen Smychok (2019) Digital technologies and their economic and legal regulation in the light of the development of blockchain technology: Kharkiv: Pravo, 384.
10. Galunko V., Dikhtievskiy P., Kuzmenko O., Stetsenko S. and others (2018) Administratyvne pravo Ukraine: povnyi kurs. [Administrative law of Ukraine. Complete course]. Kherson: OLDI-PLUS, 446.
11. Kravtsova T.M., Solonar A.V. (2010) Concepts and principles of public administration. *Forum prava*, 4, 522–525.
12. V.K. Kolpakov, O.V. Kuzmenko, I.D. Shepherd, V.D. Sushchenko and others (2012). Kurs administratyvnoho prava Ukrayiny [Course of administrative law of Ukraine]. Kyiv: Yurinkom Inte, 808.
13. Polozhennya pro Natsional'nu komisiyu z tsinnykh paperiv ta fondovoho rynku, 2011 (Prezydenta Ukrayiny). [Regulations on the National Securities and Stock Market Commission, 2011 (President of Ukraine) Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1063/2011#Text> [in Ukrainian].
14. Pyannya Ministerstva tsyfrovoyi transformatsiyi, 2019 (Kabinetu Ministriv Ukrayiny). [Issues of the Ministry of Digital Transformation, 2019 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/8562019%D0%BF?find=1&text=%D0%BE%D0%B1%D1%96%D0%B3#w1_1 [in Ukrainian].
15. Pro Natsional'nyy bank Ukrayiny, 1999 (Verkhovnoyi Rady Ukrayiny). [About the National Bank of Ukraine, 2019 (Verkhovna Rada of Ukraine)]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/679-14#Text>. [in Ukrainian].
16. Pro zatverdzhennya Polozhennya pro Derzhavnu sluzhbu finansovoho monitorynhu Ukrayiny, 2015. [On the approval of the Regulation on the State Financial Monitoring Service of Ukraine, 2015 (Cabinet of Ministers of Ukraine)]. Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/537-2015-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
17. Melnyk R.S. & Bevzenko V.M. (2014). Zagalne administrativne pravo [General administrative law]. Kyiv: Vaite. Kuib: Baime, 376.
18. Pro Skhvalennia Kontseptsiyi rozvytku elektronnoho uryaduvannya v Ukrayiny, 2017 (Kabinetu Ministriv Ukrayiny). [On the approval of the Concept of the development of e-governance in Ukraine, 2017]. (Cabinet of Ministers of Ukraine). *Ofitsiynyy sayt Verkhovnoyi Rady Ukrayiny*. [The official website of the Verkhovna Rada of Ukraine]. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/649-2017-%D1%80#top> [in Ukrainian].
19. Forsayt «Virtual'ni aktyvy v Ukrayini – 2030». Pidsumkovyy zvit [Foresight "Virtual assets in Ukraine – 2030". Final report]. Retrieved from: <https://va2030.com/foresight/report> [in Ukrainian].